

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Sekretarz Stanu
Ryszard Bartosik

Warszawa, 14 grudnia 2022 r.
Znak sprawy: WPR.wpr.510.38.2022

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes
Krajowej Rady Izb Rolniczych
ul. Przyszłości 5
05-804 Pruszków/Parzniew

Dotyczy: postulaty Lubelskiej Izby Rolniczej i Podlaskiej Izby Rolniczej względem Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na latach 2023-2027.

Szanowny Panie,

odnosząc się do postulatów Lubelskiej Izby Rolniczej i Podlaskiej Izby Rolniczej przekazanych przy piśmie Zarządu Krajowej Rady Izb Rolniczych z dnia 16.11.2022 r. znak: KRIR/JW/1210/2022, uprzejmie wyjaśniam co następuje.

Odpowiedzi w zakresie postulatów Lubelskiej Izby Rolniczej:

I. Wnioski dotyczące realizacji ekoschematów.

1. Ekoschemat - Rolnictwo węgłowe i zarządzanie składnikami odżywczymi.

Praktyka 3 - opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia (wariant podstawowy i wariant z wapnowaniem).

Przewiduje się, że na potrzeby praktyki Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia – wariant podstawowy i wariant z wapnowaniem w ramach ekoschematu Rolnictwo węgłowe i zarządzanie składnikami odżywczymi, analizy gleby będą mogły być wykonywane w laboratoriach okręgowych stacji chemiczno-rolniczych lub innych laboratoriach wykonujących badania agrochemiczne gleb.

Z wyjaśnień uzyskanych z Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej wynika, że badania gleby w okręgowych stacjach chemiczno-rolniczych realizowane są na bieżąco, a wyniki analiz pH, P, K i Mg zachowują aktualność przez 4 lata. Jeśli w ekoschemacie będzie akceptowana 4 letnia aktualność wyników badań, każdy rolnik posiadający wyniki

wykonane w okresie 4 lat przed przystąpieniem do ekoschematu, nie będzie musiał ponownie ich wykonywać. Należy podkreślić, że aktualnie badania wymagane są również w ramach istniejących działań WPR (w jeszcze szerszym zakresie – dodatkowo obejmują Corg) i nie ma opóźnień w ich realizacji. W związku z tym, można założyć, że nie powinno być trudności w dostępie do takich badań.

Praktyka 4 – zróżnicowana struktura upraw

- *uznanie rzepaku jako oddzielnej grupy upraw*

W zakresie wymogu ww. praktyki ograniczającego łączny udział zbóż i rzepaku do 65% w strukturze zasiewów uprzejmie informuję, że zgodnie z informacją podaną w piśmie znak DPB.bk.543.24.2022 z dnia 27 września 2022 r. adresowanym do Krajowej Rady Izb Rolniczych, Ministerstwo podjęło rozmowy z Komisją Europejską zmierzające do zmiany PS WPR polegającej na wyłączeniu rzepaku z ww. wymogu. Zmiany PS WPR w tym zakresie wymagają bowiem zatwierdzenia przez KE.

- *uznanie kukurydzy jako oddzielną grupę niż zboża*

W odniesieniu do kwestii zakwalifikowania kukurydzy należy zauważyć, że będzie to uregulowane na poziomie opracowywanych właśnie przepisów krajowych, które zostaną przekazane Państwu w trakcie konsultacji publicznych.

- *rozszerzenie udziału 10% najmniejszej uprawy*

Uprzejmie informuję, że Ministerstwo podjęło rozmowy z KE, mające na celu zmianę polegającą na tym, aby procentowy udział (10%) trzeciej uprawy stosować nie tylko do trzeciej uprawy, ale odpowiednio do trzeciej i pozostałych upraw, o ile takie występują w gospodarstwie. Obecnie opracowany został projekt uchwały zawierający zmiany w tym zakresie, który ma zostać przekazany pod obrady Komitetu Monitorującego PS WPR.

2. Ekoschemat – Obszary z roślinami miododajnymi.

W ekoschemacie Obszary z roślinami miododajnymi nie przewiduje się możliwości wysiewu pojedynczych gatunków. Celem ekoschematu jest zachęcenie rolników do tworzenia obszarów z roślinami miododajnymi, stanowiącymi żerowiska nie tylko dla pszczoły miodnej, ale również dla dzikich owadów zapylających (przykładowo pszczoł samotnic). Dlatego celowe jest stosowanie mieszanek gatunków roślin miododajnych w tym ekoschemacie nakierowanym głównie na ochronę różnorodności biologicznej.

Nie przewiduje się także w tym ekoschemacie zróżnicowania terminów zakazu produkcji zależnie od gatunków roślin miododajnych, ponieważ byłby to warunek trudny do określenia ze względu na wymóg zastosowania mieszanki składającej się z co najmniej dwóch gatunków roślin miododajnych, wybieranych przez rolników w różny sposób z szerokiej listy gatunków.

Przewiduje się natomiast, że jednogatunkowe ugory z roślinami miododajnymi będą mogły służyć, w przypadku spełnienia określonych warunków, realizacji normy GAEC 8 w zakresie przeznaczenia co do zasady 4% powierzchni gruntów ornych na elementy i obszary nieprodukcyjne.

Szczegóły w powyższych zakresach zostaną doprecyzowane w przepisach prawa krajowego.

3. Ekoschemat – Dobrostan zwierząt.

Ekoschemat – Dobrostan zwierząt został zaplanowany jako działanie 1 – roczne

Okres zobowiązania w ekoschemacie – Dobrostan zwierząt jest co do zasady 1 - roczny, ale w każdym kolejnym roku rolnik może kontynuować zobowiązanie (wnioskować o płatności dobrostanowe). Każdy rolnik spełniający warunki ubiegania się o interwencję Dobrostan zwierząt otrzyma płatność, ponieważ ekoschematy nie posiadają limitu ograniczającego liczbę beneficjentów. Ograniczony jest jedynie budżet przeznaczony na ich realizację. Dlatego w przypadku bardzo dużego zainteresowania rolników poszczególnymi ekoschematami może ulec zmianie stawka płatności w ramach dobrostanu zwierząt.

Uwagi do ekoschematu w zakresie dobrostanu świń.

Na wstępie należy wyjaśnić, że w dobrostanie loch jest zakaz stosowania jarzm. Jedynie w ramach odstępstwa dopuszcza się zastosowanie jarzma w okresie okołoporodowym lecz nie dłużej niż przez okres 14 dni. Należy zauważyć, że w dotychczasowym działaniu rzecz dobrostanu zwierząt w ramach PROW 2014-2020 dopuszcza się stosowanie jarzm, przez maksymalnie 8 dni. W trakcie negocjowania warunków i wymagań związanych z ekoschematami dostępnymi w ramach PS WPR, KE dążyła do wprowadzenia całkowitego zakazu stosowania jarzm, niemniej Polska wynegocjowała 14-dniowe odstępstwo.

W trakcie prac nad PS WPR i w wyniku bardzo dużej aprobaty organizacji rolniczych zdecydowano się na wprowadzenie systemu punktowego w odniesieniu do świń i bydła. Organizacje rolnicze przedstawiły w piśmie z dnia 27 czerwca br. proponowane praktyki dodatkowe, które w ramach systemu punktowego byłyby wybierane przez rolników. Jedną z zaproponowanych przez organizacje rolnicze praktyk dotyczyła „nieoddzielania młodych zwierząt od matek przez okres właściwy dla danego typu użytkowego i typu produkcji”. Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami¹ okres minimalny, przez który nie należy oddzielać prosiąt od lochy to 28 dni. W celu określenia zobowiązań wykraczających poza obowiązkowe normy wprowadzono możliwą praktykę dodatkową polegającą na odsadzaniu prosiąt nie wcześniej niż w 35 dniu od dnia ich urodzenia. W pracach dotyczących określenia założeń/wymogów ekoschematu - Dobrostan zwierząt współpracowano z Instytutem Zootechniki – Państwowym Instytutem Badawczym, który pozytywnie zaopiniował tę interwencję.

Odnosząc się do podniesionej kwestii zbyt mocno rozgęszczonej obsady zwierząt i związanego z tym nadmiernego wychłodzenia chlewni należy zwrócić uwagę, że zwiększenie powierzchni o 20% lub 50% odnosi się do powierzchni określonej

¹ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz.U. 2010 nr 56 poz. 344).

w przepisach² przeznaczonych dla poszczególnego tucznika. Z uwagi na to zwiększenie powierzchni bytowej o 50% przeznaczonych dla poszczególnego tucznika nie jest równoznaczne ze zmniejszeniem ilości obsady tuczników o 50% w całej chlewni.

4. Ekoschemat: Wymieszanie obornika z glebą.

Celem praktyk dotyczących stosowania obornika i płynnych nawozów naturalnych (ekoschemat Rolnictwo węgłowe i zarządzanie składnikami odżywczymi) jest przede wszystkim ograniczenie emisji amoniaku do atmosfery. Najlepsze efekty osiągnięte są poprzez maksymalne skrócenie czasu pozostawiania nawozu na powierzchni gleby. Z tego też powodu, mając na względzie realizację celu, podjęto decyzję o wprowadzeniu wsparcia finansowego, które będzie zachęcało rolników do stosowania na gruntach ornych nawożenia gnojowicą przy wykorzystaniu technik doglebowych. Należy przy tym mieć na uwadze, że z założenia ekoschematy są płatnością dobrowolną, która ma stanowić zachętę dla rolników do podejmowania działań, które są korzystne dla klimatu i środowiska.

Poferment z biogazowni nie jest planowany do uwzględnienia w ramach ekoschematu.

Odnosnie do kwestii umożliwienia łączenia na tej samej powierzchni praktyk dotyczących przyorania słomy, wymieszania obornika, stosowania płynnych nawozów naturalnych i uproszczonych systemów upraw, należy zauważyć, że kwestia ta była szczegółowo analizowana. Wykluczenie możliwości realizacji niektórych praktyk na jednej powierzchni wynika z sytuacji nakładania się (powielania) prowadzonych zabiegów, przypadków, gdy realizują one ten sam cel, a także przypadków, gdy wymogi interwencji wykluczają się (uniemożliwiając realizację dwóch zobowiązań w danym sezonie). Rozwiązania takie zostały wprowadzone w celu uniknięcia podwójnej kompensacji, co ma służyć ochronie interesów finansowych UE.

5. Ekoschematy – uwagi ogólne.

Założenia dotyczące sposobu projektowania ekoschematów, a także dotyczące sposobu określania stawek płatności wynikają z przepisów rozporządzenia (UE) 2021/2115³.

II. Wnioski dotyczące Warunkowości.

1. DKR 6 - zmiana obowiązku okrywy glebowej z 80% na 60% jako bardziej realnego do wdrożenia.

Norma GAEC 6, dotycząca minimalnej okrywy glebowej jest jedną z norm, która będzie obowiązywać w ramach warunkowości od 2023 r. Polega ona m.in. na utrzymaniu okrywy ochronnej gleby w okresie od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego na powierzchni stanowiącej co najmniej 80% gruntów ornych, wchodzących w skład gospodarstwa

² Tamże.

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013.

rolnego. Kształt wymogów tej normy jest wynikiem negocjacji z KE. KE dążyła do tego, żeby wszystkie grunty orne (GO) w gospodarstwie były objęte wymogami tej normy. Ostatecznie, w wyniku negocjacji odsetek ten został ustalony na poziomie do 80% GO (dodatkowo norma ta będzie dotyczyć również upraw trwałych (plantacji drzew owocowych)) i był to warunek ze strony KE akceptacji PS WPR.

2. DKR 7 - trudności w wypełnieniu normy GAEC 7 w mniejszych gospodarstwach.

Z uwagi na zasadność oraz możliwość wdrożenia normy GAEC 7, wymogi dotyczące zmianowania i dywersyfikacji upraw dotyczą gospodarstw o powierzchni powyżej 10 ha gruntów ornych.

3. DKR 8 – przeznaczenie 4% GO na obszary i elementy nieprodukcyjne.

Ze względu na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego w obliczu wojny w Ukrainie, w 2023 r., na podstawie rozporządzenia (UE) 2022/1317⁴, będzie tymczasowe odstępstwo dotyczące norm GAEC 7 i GAEC 8. W odniesieniu do normy GAEC 7, rolnicy nie będą musieli realizować praktyk służących zmianowaniu oraz dywersyfikacji upraw na gruntach ornych. Natomiast w ramach normy DKR 8 – w zakresie przeznaczenia minimalnego udziału gruntów ornych na obszary nieprodukcyjne – odstępstwo pozwala na prowadzenie produkcji na gruntach ugorowanych, z wyjątkiem kukurydzy, soi i zagajników o krótkiej rotacji. Wyłączenie wskazanych upraw wynika z faktu, że odstępstwo jest związane z konfliktem zbrojnym na Ukrainie i umożliwia rolnikom elastyczność w wykorzystaniu gruntów ornych do produkcji żywności, natomiast kukurydza i soja są uprawiane w większości na pasze, natomiast zagajniki o krótkiej rotacji na cele energetyczne.

III. Uwagi do Planu Strategicznego.

1. Zmiana definicja rolnika aktywnego zawodowo.

Na wstępie należy wyjaśnić, że płatności mogą zostać przyznane wyłącznie rolnikom, czyli zgodnie z art. 3 rozporządzenia 2021/2115 osobom prowadzącym działalność rolniczą. Nie przyznaje się płatności osobom, które takiej działalności nie prowadzą.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ww. rozporządzenia działalność rolniczą definiuje się w taki sposób, aby obejmowała zarówno wytwarzanie produktów rolnych wymienionych w Załączniku I do TFUE, w tym m.in. zagajniki o krótkiej rotacji, jak i utrzymywanie użytków rolnych w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy, bez konieczności podejmowania działań przygotowawczych wykraczających poza zwykłe metody rolnicze i użycie zwykłego sprzętu rolniczego.

Definicja rolnika aktywnego zawodowo, zgodnie z art. 4 ust. 5 tego rozporządzenia powinna zagwarantować, że wsparcie będzie przyznawane wyłącznie osobom prowadzącym działalność rolniczą na co najmniej minimalnym poziomie. Jednocześnie

⁴ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2022/1317 z dnia 27 lipca 2022 r. ustanawiające odstępstwa od rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 w odniesieniu do stosowania norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (norm GAEC) 7 i 8 w odniesieniu do roku składania wniosków 2023.

jednak, zgodnie z motywem 19 tego rozporządzenia, definicja rolnika aktywnego zawodowo nie powinna wykluczać przyznania wsparcia rolnikom prowadzącym działalność rolniczą i nierolniczą lub prowadzącym działalność rolniczą w niepełnym wymiarze godzin, którzy oprócz działalności rolniczej prowadzą również działalność pozarolniczą.

Celem jest wykluczenie ze wsparcia osób, które dysponując znacznym arealem ziemi rolnej, nie zajmują się produkcją rolniczą. Zjawisko to (określane często jako „sofa farmers”) nie sprzyja prawidłowej dystrybucji środków finansowych w ramach wsparcia bezpośredniego, którego zasadniczym celem jest wsparcie dochodów rolników. Niekorzystny wpływ pobierania płatności przez osoby niezajmujące się produkcją rolną dotyczy w szczególności dużych podmiotów, które posiadając znaczne zasoby ziemi osiągają wysokie przychody z tego tytułu. Z tego względu działania związane z badaniem aktywności rolniczej ogranicza się jedynie do gospodarstw największych. W pozostałych przypadkach efekty stosowania tego mechanizmu byłyby niewspółmiernie małe do poniesionych nakładów administracyjnych. Jest to bowiem instrument o wysokim poziomie skomplikowania pod względem procesu weryfikacji.

W związku z powyższym definicja zawarta w PS WPR realizuje cele wskazane przez unijnego ustawodawcę.

Należy również zauważyć, że przepisy ww. rozporządzenia przewidują, że jednym z warunków przyznania wsparcia po 2022 r. będzie, analogicznie jak w obecnym systemie, wymóg, aby kwalifikujące się hektary pozostawały w dyspozycji (posiadaniu) rolnika.

Niemniej, prawo UE nie definiuje pojęcia „w dyspozycji”. Nie określa też charakteru stosunku prawnego, na podstawie którego dany obszar jest użytkowany (pozostaje w dyspozycji) przez rolnika. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w orzeczeniu z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie C-216/19 Land Berlin stwierdził, że wszystkie formy posiadania gruntów rolnych dopuszczone prawem danego państwa członkowskiego, mogą stanowić podstawę stwierdzenia spełnienia tego warunku. Dysponowanie gruntem powinno zatem odbywać się na podstawie tytułu prawnego. Tytułem takim może być w szczególności prawo własności, umowa dzierżawy, lub inna forma umowy.

W związku z powyższym, w przypadku gruntów dzierżawionych, osobą uprawnioną do ubiegania się o przyznanie płatności bezpośrednich jest dzierżawca, który faktycznie użytkuje dany grunt. Prawo do płatności przysługuje takiej osobie również w przypadku, gdy umowa dzierżawy została zawarta w formie ustnej.

Płatności bezpośrednie nie są przewidziane dla właścicieli, którzy dysponując jedynie tytułem własności, nie zajmują się produkcją rolną. Ponadto nie przyznaje się płatności bezpośrednich, jeżeli warunki wymagane do ich uzyskania zostały sztucznie stworzone, np. stwarzanie pozorów prowadzenia działalności rolniczej wyłącznie w celu uzyskania płatności.

2. Budżet Planu Strategicznego- Wnioskujemy o zwiększenie środków na II filar.

Polska korzysta z możliwości transferu środków pomiędzy filarami już od kampanii 2014 r. - alokacja na płatności bezpośrednie jest zasilana środkami z II filaru WPR

w maksymalnej wysokości dopuszczanej przepisami UE. Dotychczas było to 25%. Od 2023 r. poziom transferu będzie zwiększony do 30%.

Należy zwrócić uwagę na pozytywne aspekty przeniesienia środków z II do I filaru WPR. W szczególności, w przypadku Polski, pozwala to znacząco zbliżyć średni poziom płatności na hektar do średniego poziomu w Unii Europejskiej. Jest to szczególnie istotne w związku z dążeniem do wzmocnienia konkurencyjności polskich rolników na wspólnym rynku europejskim. Niezależnie od tego należy podkreślić generalne zalety dystrybucji pomocy w formie płatności bezpośrednich, do których można zaliczyć m.in.:

- ✓ powszechność pomocy - w Polsce płatności bezpośrednie przyznawane są do ponad 14 mln ha użytków rolnych, a beneficjentami wsparcia jest ok. 1,26 mln gospodarstw,
- ✓ zapewnienie stabilności dochodów rolników w warunkach zmieniającej się koniunktury gospodarczej,
- ✓ sprzyjanie zapewnieniu bezpieczeństwa żywnościowego,
- ✓ przeciwdziałanie wzrostowi cen żywności spełniającej wysokie wymagania jakościowe,
- ✓ wynagradzanie za produkcję dóbr publicznych.

Ponadto, beneficjenci systemu płatności bezpośrednich mają możliwość swobodnego dysponowania środkami otrzymanymi z tego tytułu. Z badań wynika, że znaczną część tych środków rolnicy wykorzystują na bieżące wydatki związane z działalnością rolniczą oraz na modernizację gospodarstw. Możliwość realizacji dowolnych projektów inwestycyjnych daje duże szanse realizacji trafnych projektów inwestycyjnych.

W związku z tym nie można zgodzić się z twierdzeniem, że przesunięcie środków ogranicza zakres prorozwojowych instrumentów wsparcia gospodarstw rolnych.

Biorąc także pod uwagę to, że od 2023 r. oba filary są objęte wspólnym procesem programowania i możliwa jest realizacja poszczególnych celów nowej Wspólnej Polityki Rolnej przez równoważne instrumenty w każdym z filarów (m.in. środowiskowe, klimatyczne, na rzecz zmian pokoleniowych), MRiRW uważa, że zwiększona elastyczność w zakresie przesunięć środków pomiędzy filarami jest jak najbardziej uzasadniona. Wyższa pula środków na płatności bezpośrednie umożliwia lepsze ukierunkowanie wsparcia na małe i średnie gospodarstwa rodzinne, a także zwiększenie zachęt dla młodych rolników.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że obecnie jest zbyt wcześnie, aby podejmować decyzje odnośnie transferu środków w kolejnych perspektywach finansowych UE. Decyzje w tym zakresie będą uzależnione od proponowanych rozwiązań w ramach WPR i poprzedzone szczegółową analizą.

3. Obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania.

W ramach interwencji dotyczącej płatności ONW w PS WPR, państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie wyłącznie w celu rekompensowania beneficjentom na danym

obszarze całości lub części dodatkowych kosztów i utraconych dochodów związanych z ograniczeniami naturalnymi lub innymi ograniczeniami specyficznymi dla danego obszaru.

Ustalona w obecnym okresie programowania wysokość stawek płatności ONW, jak również progi degresywności uwzględniają realizację celów tej interwencji oraz budżet przewidziany na jej realizację w ramach całego programu.

Stawki płatności ONW wylicza się przez porównanie dodatkowych kosztów i utraconych dochodów w prowadzeniu działalności rolniczej na obszarach ONW z obszarami, gdzie nie występują tego typu ograniczenia. Wyliczenia muszą być weryfikowalne i poświadczane przez podmiot niezależny od władz (w tym wypadku przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Państwowy Instytut Badawczy).

Również obowiązujące limity degresywności każdorazowo ustalane są w wyniku analizy poszczególnych typów i grup obszarowych gospodarstw, przy uwzględnieniu korzyści osiągniętych przez duże gospodarstwa z uwagi na skalę prowadzonej produkcji. Jest to proces złożony i wieloetapowy.

Potencjalne zwiększenie stawek płatności ONW skutkowałoby koniecznością obniżenia stawek płatności w ramach innych interwencji z uwagi na przewidziany budżet, co mogłoby prowadzić do zmniejszenia skuteczności realizacji celów tych działań. Dlatego nie jest możliwa zmiana w tym zakresie.

4. Inwestycje w gospodarstwach rolnych.

Interwencja 10.1.1 „Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność” (dotacja), poruszane są następujące wątki:

- zbyt mały zakres rzeczowy,
- zbyt mała liczba operacji,
- za mała kwota pomocy,
- za małe gospodarstwa.

Interwencja 10.1.1. „Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność” (dotacja) została zaprogramowana w oparciu m.in. o przygotowaną przez IERiGŻ ekspertyzę pt. „Ukierunkowanie pomocy inwestycyjnej dla gospodarstw rolnych w celu wzmocnienia ich orientacji rynkowej i wzrostu konkurencyjności w perspektywie 2021-2027”. W ekspertyzie wskazano, że wśród gospodarstw o wielkości ekonomicznej powyżej 25 tys. euro występuje grupa gospodarstw rozwojowych oraz gospodarstw efektywnych ekonomicznie.

Z tego względu pomoc na inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność gospodarstw (dotacja) jest kierowana do gospodarstw o określonej wielkości ekonomicznej (25 – 250 tys. euro) i powierzchni (nie więcej niż 300 ha UR). Tym samym ze środków publicznych wspiera się podmioty, które są rozwojowe, ale potrzebują wsparcia. Większe podmioty mogą ubiegać się o wsparcie w innej formie – instrument finansowy (również ujęte w PS WPR). Pomoc dla mniejszych gospodarstw do 25 tys. euro wielkości ekonomicznej przewidziana jest w interwencji Rozwój małych gospodarstw.

W ramach interwencji 10.1.1. możliwa będzie realizacja operacji w czterech obszarach, przy czym obszar D dotyczy wyłącznie produkcji roślinnej. Ukierunkowanie pomocy odbywa się na podstawie SWOT, zdiagnozowanych potrzeb oraz w oparciu o budżet interwencji/Planu Strategicznego. Zakres rzeczowy i liczba planowanych operacji musiały być dostosowane do budżetu jaki został przewidziany do wykorzystania w ramach tej interwencji.

Obszary, w których realizowane mogą być operacje inwestycyjne związane z produkcją zwierzęcą, to:

Obszar A

Operacje dotyczące produkcji zwierzęcej polegające na:

- stosowaniu rozwiązań rolnictwa precyzyjnego w budynkach lub budowlach służących do produkcji zwierzęcej.

Obszar B

Operacje dotyczące produkcji ekologicznej w gospodarstwach prowadzących produkcję ekologiczną polegające na:

- budowie lub modernizacji budynków lub budowli służących do produkcji ekologicznej z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, w tym również w miarę możliwości ograniczających szkodliwy wpływ rolnictwa na środowisko, energooszczędnych, niskoemisyjnych (wraz z wyposażeniem tych obiektów); operacje polegające na budowie lub modernizacji budynków lub budowli do utrzymywania zwierząt gospodarskich muszą zakładać wyłącznie bezwzględne utrzymanie zwierząt; lub
- stosowaniu rozwiązań rolnictwa precyzyjnego, w tym w budynkach lub budowlach służących do produkcji ekologicznej, lub
- zapewnieniu wybiegów oraz pastwisk dla zwierząt, w tym z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań, lub
- zwiększaniu dochodowości produkcji poprzez bezpieczne dla konsumenta i efektywne przedłużanie trwałości produktów, przechowywalność oraz lepsze przygotowanie do sprzedaży (w tym bezpośredniej), w tym operacje polegające na budowie lub modernizacji budynków lub budowli lub zakupie sprzętu do: przygotowywania, przechowywania, czyszczenia, sortowania, kalibrowania, konfekcjonowania produktów rolnych, lub
- zakupie lub leasingu, zakończonego przeniesieniem prawa własności, nowych maszyn, urządzeń, wyposażenia do ekologicznej produkcji rolnej, lub
- budowie albo zakupie elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej.

Pomoc w obszarze B dotyczy gospodarstw prowadzących produkcję ekologiczną na rynek, w przypadku których co najmniej 80% powierzchni/produkcji/zwierząt jest objęte tym system w dniu składania wniosku o przyznanie pomocy.

Obszar C

Operacje dotyczące produkcji rolnej prowadzonej w gospodarstwie polegające na zwiększaniu dochodowości produkcji poprzez bezpieczne dla konsumenta i efektywne przedłużanie trwałości produktów, przechowalnictwo oraz lepsze przygotowanie do sprzedaży (w tym bezpośredniej), w tym operacje polegające na budowie lub modernizacji budynków lub budowli lub zakupie nowego sprzętu do: przygotowywania, przechowywania, czyszczenia, sortowania, kalibrowania, konfekcjonowania produktów rolnych.

W ramach tej interwencji mogą być realizowane wyłącznie takie rodzaje operacji, które będą przyczyniały się do poprawy konkurencyjności gospodarstwa rolnego i jego zorientowania na rynek w wyniku jego restrukturyzacji. Przez restrukturyzację rozumie się zmiany w gospodarstwie, które mają na celu poprawę jego konkurencyjności i zwiększenie jego rentowności oraz dokonywane z uwzględnieniem zmian w otoczeniu oraz wewnętrznych potrzeb danego gospodarstwa. Restrukturyzacja powinna być oparta o orientację rynkową.

Intensywność pomocy:

- 65% kosztów operacji kwalifikujących się do wsparcia w przypadku rolników, którzy mają nie więcej niż 40 lat lub realizują operację w gospodarstwie prowadzącym działalność ekologiczną (obszar B) albo
- 45% tych kosztów w przypadku pozostałych operacji.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach interwencji w okresie realizacji planu nie może przekroczyć:

1 mln zł - w obszarze B w przypadku operacji polegających na:

- budowie lub modernizacji budynków lub budowli służących do produkcji ekologicznej z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, w tym również w miarę możliwości ograniczających szkodliwy wpływ rolnictwa na środowisko, energooszczędnych, niskoemisyjnych (wraz z wyposażeniem tych obiektów); operacje polegające na budowie lub modernizacji budynków lub budowli do utrzymywania zwierząt gospodarskich muszą zakładać wyłącznie bezwzględne utrzymanie zwierząt lub
- zapewnieniu wybiegów oraz pastwisk dla zwierząt, w tym z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań

oraz w obszarze C w przypadku przechowalni.

300 tys. zł - w przypadku pozostałych operacji realizowanych w obszarach A, B, C i D.

Ze względu na to, że środki finansowe przeznaczone na wdrażanie przedmiotowej interwencji są ograniczone, nie jest możliwe udzielanie wsparcia w wyższej niż zaproponowana kwocie. Kwoty wsparcia zostały dostosowane do potrzeb gospodarstw z grupy docelowej określonej w tym instrumencie wsparcia. Niezależnie od powyższego, działania inwestycyjne w gospodarstwach rolnych mogą być wspierane także w ramach

innych interwencji, np. na rzecz środowiska i klimatu, dobrostanu zwierząt, czy też efektywności energetycznej.

5. Scalenia.

Na realizację scaleń gruntów zaplanowano kwotę 136 mln euro. Szacuje się, że kwota ta pozwoli na realizację 48 operacji. W poprzednich okresach programowania zapewnione były również środki na realizację scaleń gruntów i tak w latach 2004-2006 było to przeszło 21 mln euro, w latach 2007-2013 blisko 114 mln euro oraz w latach 2014-2022 to aż 423 mln euro. Łącznie na realizację scaleń gruntów przewidziano środki w wysokości **558 mln euro**. Z uwagi na ograniczone środki w PS WPR nie przewiduje się obecnie podniesienia budżetu dlatego typu operacji.

Podkreślić należy, że postępowanie scaleniowe oraz zagospodarowanie poscaleniowe, zgodnie z ustawą z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. z 2022 r. poz. 1223), przeprowadza i wykonuje starosta jako zadanie z zakresu administracji rządowej. Oznacza to, iż operacje tego typu, co do zasady, finansowane są z budżetu państwa. Ww. ustawa wprowadza również możliwość włączenia innych środków finansowych do realizacji prac scaleniowych oraz zagospodarowania poscaleniowego. Jako dodatkowe źródło finansowania tego typu prac w ustawie wskazano m.in. inne środki publiczne na zasadach określonych w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. W pokrywaniu kosztów przeprowadzania postępowania scaleniowego lub wymiennego oraz zagospodarowania poscaleniowego mogą uczestniczyć także właściciele gruntów objętych postępowaniem na zasadach ustalonych przez starostę. Ponadto w finansowanie zagospodarowania poscaleniowego mogą być włączone środki państwowych funduszy celowych oraz środki budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jeżeli jest to zgodne odpowiednio z ich regulaminami bądź właściwością.

6. Infrastruktura.

Z uwagi na ograniczone środki w PS WPR oraz możliwości finansowana infrastruktury w szczególności kanalizacja, wodociągi, drogi, z innych źródeł (środki krajowe, polityki spójności czy KPO) interwencje ukierunkowane na rozwój infrastruktury na obszarach wiejskich ograniczono wyłącznie do inwestycji w zakresie systemów indywidualnego oczyszczania ścieków.

7. Zalesienia.

Zgodnie z zatwierdzonym przez Komisję Europejską PS WPR, premia zalesieniowa będzie przysługiwała przez 12 lat. Polska wydłużyła okres do podejmowania zobowiązań w stosunku do okresu wskazanego w przepisach UE (art. 70 ust. 6 rozporządzenia 2021/2115), wynoszącego z reguły od 5 do 7 lat.

Utrzymanie 12 letniego okresu wypłaty premii zalesieniowej (analogicznego jak w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020) stanowić ma zachętę

do długotrwałego utrzymania lasu, a w konsekwencji realizacji celów klimatycznych i środowiskowych, w tym przede wszystkim sekwestracji dwutlenku węgla, zatrzymywania wody w profilu glebowym oraz zwiększenia różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich.

Dodatkowo, grunty zalesione będą mogły zostać objęte płatnościami bezpośrednimi przez okres objęty zobowiązaniem.

8. Zadrzewienia śródpolne.

Mając na uwadze funkcje jakie pełnią zadrzewienia śródpolne w krajobrazie rolniczym, w tym zwiększanie retencji krajobrazowej, w PS WPR umożliwiono tworzenie nowych zadrzewień śródpolnych, ich pielęgnowanie i utrzymywanie w celu zapewnienia długotrwałego efektu środowiskowego.

Jednocześnie w ramach interwencji „Premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych” PS WPR będzie możliwość przyznania pomocy na utrzymanie i pielęgnację założonych zadrzewień, jak również zalesień powstałych w wyniku sukcesji naturalnej, w tym m.in. zadrzewień na gruntach ornych, o ile będą one spełniać warunki określone w przepisach szczegółowych.

Pomoc na pielęgnację zalesień/zadrzewień powstałych w sposób naturalny przyznawana będzie co roku przez 5 lat, zarówno na ich pielęgnację - w wysokości ok 1000 zł/ha, jak również jako rekompensata z tytułu utraconych dochodów - w wysokości 1 438 zł/ha.

9. Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń.

Zaproponowana kwota pomocy 150 tysięcy na gospodarstwo jest zbyt mała by zmienić system z uwięziowego na wolnostanowiskowy przy produkcji mleka, czy też wprowadzić kojce spacerowe dla macior w gospodarstwach towarowych.

Ze względu na ograniczone środki PS WPR pomoc może być udzielona do wysokości określonej w Planie. Ponadto, intensywność pomocy wynosi do 65% kosztów kwalifikowalnych operacji, co oznacza, że całkowita kwota na realizację operacji będzie wyższa.

10. Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich.

Zgodnie z art. 76 ust. 5 rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 (1) państwa członkowskie zapewniają, aby wsparcie było przyznawane wyłącznie na pokrycie strat, których wartość przekracza próg co najmniej 20 % średniej produkcji rocznej lub średniego rocznego dochodu rolnika z poprzednich trzech lat, lub średniej z trzech lat obliczonej na podstawie pięciu wcześniejszych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej. Sektorowe narzędzia zarządzania ryzykiem dotyczącym produkcji obliczają straty na poziomie gospodarstwa lub na poziomie działalności gospodarstwa w odnośnym sektorze.

Zasady określone w ww. przepisie zostaną uwzględnione w warunkach dostępu do pomocy udzielanej w ramach PS WPR na lata 2023-2027 w formie refundacji 70 %

składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich od ryzyka strat spowodowanych wystąpieniem chorób.

11. Tworzenie i rozwój grup producenckich.

Na wstępie należy wyjaśnić, że wprowadzone w ramach interwencji I.13.2 „Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych” zobowiązanie w postaci obowiązku przeznaczenia min. 30% otrzymanego wsparcia na zakup środków trwałych nie dotyczy grup producentów rolnych. Powyższe zobowiązanie dotyczy organizacji producentów. Należy też wskazać, że poziom wsparcia został zróżnicowany między grupami producentów rolnych a organizacjami producentów na korzyść organizacji w związku z tym, że to organizacje producentów mają być docelowym modelem współpracy producentów i w związku z tym, to tego rodzaju podmiotom został zaoferowany wyższy poziom wsparcia. W związku z powyższym, odnosząc się do uwagi dotyczącej zbyt niskiego poziomu wsparcia oferowanego grupom producentów rolnych, zwracamy uwagę na możliwość tworzenia organizacji producentów i ubiegania się o wsparcie o wyższym poziomie dofinansowania.

Jednocześnie wyjaśniam, że zobowiązanie w postaci obowiązku wydatkowania min. 30% otrzymanego wsparcia na zakup środków trwałych zostało wprowadzone w wyniku m.in. postulatów zgłaszanych przez podmioty biorące udział w konsultacjach projektu Planu Strategicznego WPR. Zobowiązanie to ma na celu przede wszystkim zapewnienie większej trwałości wspieranych podmiotów. Jednocześnie, wspólne zakupy mają wzmocnić konkurencyjność wspieranych przedsiębiorstw oraz ich członków, zachęcić do długofalowego planowania współpracy i niezbędnych inwestycji w zakresie prowadzonej produkcji, a także wspomóc budowanie niezależności czy większej swobody działania na rynku, również w trudnych do przewidzenia sytuacjach rynkowych.

IV. Wnioski pozostałe.

1. Wprowadzenie elastycznych terminów stosowania nawozów, a docelowo o zniesienie terminów administracyjnych pozostawienie rolnikom decyzji odnośnie stosowania nawozów w zależności od terminów agrotechnicznych.

Rozwiązania w zakresie wprowadzenia elastycznego wiosennego stosowania nawozów są obecnie przygotowywane w ramach trwającego przeglądu i aktualizacji projektu Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu tzw. programu azotanowego. W ramach trwającego przeglądu i aktualizacji projektu programu azotanowego wiodące w sprawie Ministerstwo Infrastruktury w terminie od 11 lipca 2022 r. do 1 sierpnia 2022 r. przeprowadziło konsultacje społeczne projektu aktualizacji programu azotanowego, podczas których jedną z omawianych kwestii były zmiany w zakresie terminów stosowania nawozów. Raport z konsultacji społecznych wraz z załącznikiem można znaleźć na stronie internetowej Ministerstwa Infrastruktury pod adresem: <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/informacja-o-podsumowaniu-konsultacji-spoecznych-projektu-aktualizacji-programu-azotanowego-i-prognozy-oddziaływania-na-srodowisko>. Obecnie na stronie Ministerstwa Infrastruktury oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji

(<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12365910>) został udostępniony projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie przyjęcia programu azotanowego wraz z uzasadnieniem oraz oceną skutków regulacji.

Zgodnie z aktualnym brzmieniem projektowanych przepisów rolnicze zastosowanie nawozów w okresie od 1 lutego do 1 marca będzie możliwe, jeżeli dla roślin zasianych jesienią, upraw trwałych, upraw wieloletnich i trwałych użytków zielonych data przejścia średniej dobowej temperatury powietrza przez próg wynosi 3 °C, a dla pozostałych upraw zasianych wiosną data przejścia średniej dobowej temperatury powietrza przez próg wynosi 5 °C. Zapisy projektu programu azotanowego zakładają, że wykazy powiatów, w których nastąpiło przejście średniej dobowej temperatury powietrza przez próg 3 °C i powiatów, w których nastąpiło przejście średniej dobowej temperatury powietrza przez próg 5 °C, będą publikowane codziennie w okresie od 1 do ostatniego dnia lutego na stronie internetowej Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego.

2. Ograniczenie stosowania nawozów o 20% do 2030 r.

Zaproponowany na poziomie UE, w ramach Strategii „od pola do stołu” cel redukcyjny, tj. „ograniczenie o 50% strat składników pokarmowych bez pogorszenia żyzności gleby, co ma pozwolić na ograniczenie stosowania nawozów o co najmniej 20% do 2030 r.” musi być celem elastycznym, który każdy kraj dostosuje do lokalnych potrzeb i możliwości. Stanowisko to od samego początku prezentuje Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Elastyczny cel redukcyjny pozwala zmniejszyć ryzyko zubożenia gleby w cenne składniki pokarmowe, a tym samym zapobiec utracie jej wydajności. Cel redukcyjny można osiągnąć poprzez dostosowanie systemów uprawy gleby do rodzajów gleby i warunków pogodowych; stosując nawozy w odpowiednich dawkach i terminach; wykorzystując np. nowe technologie, takie jak rolnictwo precyzyjne, przetwarzanie nawozów naturalnych, itp.; czy też korzystając z usług doradczych lub programów/aplikacji (np. w przypadku Polski jest to INTER-NAW) ukierunkowanych na zwiększenie efektywności wykorzystania składników odżywczych w indywidualnych gospodarstwach.

Celem nawożenia jest zaspokojenie zapotrzebowania na składniki odżywcze uprawianych roślin poprzez zastosowanie właściwego rodzaju i ilości składników odżywczych dla roślin w oparciu o przewidywany plon, wzrost roślin i analizę gleby. Sztywne, zbyt ambitne cele redukcyjne mogą wpłynąć negatywnie na utrzymanie krajowej i europejskiej suwerenności żywnościowej, co w obliczu walki ze skutkami pandemii Covid-19 oraz obecnej wojny na Ukrainie staje się coraz większym wyzwaniem.

Odpowiedzi w zakresie postulatów Podlaskiej Izby Rolniczej:

1. Maksymalne dofinansowanie II filara WPR- do 70% z budżetu krajowego, przez więcej środków można przeznaczyć na wsparcie proinwestycyjne np. modernizację.

Do tej kwestii odniesiono się wyżej, w ramach stanowiska do postulatów Lubelskiej Izby Rolniczej (pkt III.2).

2. Zmiana definicji aktywnego rolnika

Do tej kwestii odniesiono się wyżej, w ramach stanowiska do postulatów Lubelskiej Izby Rolniczej (pkt III.1).

3. Wprowadzenia ustawy o obowiązku pisemnej dzierżawy użytków rolnych.

Przepisy regulujące dzierżawę – w tym dzierżawę gruntów rolnych – znajdują się w Kodeksie cywilnym (1). Z regulacji tych wynika, że umowa dzierżawy może być skutecznie zawarta w dowolnej formie – w tym pisemnej (2). Nie ma zatem żadnych przeszkód, aby osoby chcące zawrzeć umowę dzierżawy, uczyniły to na piśmie, na gruncie obecnie obowiązujących przepisów. Wprowadzenie natomiast obowiązku (np. pod rygorem nieważności) stosowania formy pisemnej przy tego rodzaju umowach, mogłoby się wiązać ze spadkiem ilości zawieranych oficjalnych umów dzierżaw, przy jednoczesnym wzroście ilości dzierżaw nieformalnych (ukrytych).

Zasadne wydaje się więc raczej zachęcenie rolników do zawierania pisemnych umów dzierżawy poprzez zaproponowanie im korzyści, jakie dawałaby im umowa pisemna. Przykładem może tu być chociażby prawo pierwokupu nieruchomości rolnej, przysługujące dzierżawcy tylko wówczas, gdy umowa dzierżawy zawarta była pisemnie i z datą pewną (3).

Jeżeli natomiast chodzi o dzierżawę z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, to również istnieje już akt prawny, który reguluje tę kwestię. Jest to mianowicie ustawa z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2022 r., poz. 514 z późn. zm.). Ponadto, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, tego rodzaju umowy zawsze zawiera w formie pisemnej.

4. Zmienić proporcję w ekoschematach. Przeznaczyć 32% środków na produkcję roślinną, a 68% na produkcję zwierzęcą.

Należy zauważyć, że zgodnie z przepisami UE ekoschematy nie stanowią wsparcia do produkcji, ale są to „dobrowolne schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt” (art. 31 rozporządzenia 2021/2115).

Ekoschematy stanowią wsparcie za przestrzeganie praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt. Zgodnie z przepisami unijnymi, praktyki ekoschematów mają dotyczyć łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, ochrony wody, gleby i różnorodności biologicznej, zrównoważonego stosowania pestycydów lub dobrostanu zwierząt. Ekoschematy zostały zaprojektowane na podstawie przepisów unijnych, w tym przywołanych powyżej, oraz z uwzględnieniem zdiagnozowanych potrzeb i określonych celów dotyczących polskiego rolnictwa. Takie podejście nie zakładało procentowego podziału środków na określony rodzaj produkcji.

Ponadto PS WPR został, po konsultacjach krajowych, uzgodniony z KE. Zaproponowana przez Podlaską Izbę Rolniczą radykalna zmiana budżetu ekoschematów wymagałaby radykalnej przebudowy całości dokumentu, a zwłaszcza rezygnacji z realizacji celów środowiskowo – klimatycznych, którym służy większość ekoschematów. Trzeba też podkreślić, że na ostatnim etapie prac nad PS WPR znacznie zwiększono budżet

przeznaczony na ekoschemat Dobrostan zwierząt, z wyjściowych ok. 645 mln EUR do ok. 1 377 mln EUR, a więc o ok. 114%. Do czasu przeprowadzenia I naboru wniosków o przyznanie płatności dobrostanowej w roku 2023 nie ma podstaw sądzić, że istnieje rzeczywiste zainteresowanie rolników, w większej niż zaplanowano skali, realizacją ponadstandardowych warunków utrzymania zwierząt, a więc, że istnieje potrzeba zwiększenia budżetu interwencji ekoschemat Dobrostan zwierząt.

5. Zmienić płatności do bydła i krów. Płatnością powinno być objęte bydło i krowy od 3 do 30 sztuk.

Wsparcie związane z produkcją, w ramach którego stosowana jest płatność do młodego bydła oraz płatność do krów, to instrument unijny, mający na celu wsparcie sektorów, które mają szczególne znaczenie gospodarcze, środowiskowe i społeczne, i które znajdują się w trudnej sytuacji. Dlatego wsparcie ukierunkowane jest w szczególności na grupę gospodarstw z najmniejszymi stadami, które osiągają zdecydowanie najniższe dochody (poniżej dochodu parytetowego na osobę w gospodarce narodowej) z działalności rolniczej. Jak wynika z dostępnych analiz, w najtrudniejszej sytuacji znajdują się gospodarstwa ze stadami do 20 sztuk bydła (90% wszystkich gospodarstw). Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat w tej grupie jako jedynej nastąpiło znaczące ograniczenie liczby gospodarstw utrzymujących zwierzęta. W związku z tym zaproponowano maksymalny limit liczby zwierząt w gospodarstwie w wysokości 20 szt. bydła/krów, do których może zostać przyznana płatność do młodego bydła lub płatność do krów.

Ponadto zgodnie z przepisami UE, ogółem na płatności związane z produkcją Polska może przeznaczyć maksymalnie 15% rocznej alokacji finansowej na płatności bezpośrednio. Objęcie płatnościami większej liczby zwierząt spowodowałoby albo obniżenie stawek tych płatności albo odpowiednie zmniejszenie poziomu wsparcia innych sektorów. Jednocześnie nie ma możliwości zwiększenia tego odsetka, a jedynie ewentualne przesuwanie środków pomiędzy poszczególnymi kopertami finansowymi na płatności związane (w ramach tych 15%). Należy również poinformować, że około 65% tych środków Polska przeznacza na płatność do młodego bydła i płatność do krów.

Ponadto należy wyjaśnić, że z przeprowadzonych na potrzeby nowych rozwiązań prawnych w zakresie WPR na lata 2023-2027 analiz wynika, że struktura gospodarstw oraz warunki ekonomiczne i środowiskowe w województwach, w których średnia wielkość gruntów rolnych jest niższa od średniej krajowej (tj. lubelskim, łódzkim, małopolskim, mazowieckim, podkarpackim, śląskim i świętokrzyskim) powodują, że prowadzenie gospodarstw większych jest tam utrudnione. W województwach tych dominują jednostki dysponujące małym arealem użytków rolnych i mniejszą liczbą zwierząt, a zatem słabsze ekonomicznie i dlatego mają one ograniczone możliwości inwestowania w rozwój.

W związku z powyższym zasadne jest zastosowanie w regionach o większym rozdrobnieniu odmiennych narzędzi wsparcia niż w województwach, w których średnia powierzchnia gospodarstw jest większa. Dlatego też w PS WPR przewiduje się, że w ww. województwach rolnicy będą mogli się ubiegać o płatność do młodego bydła lub krów

posiadając tylko 1 szt. kwalifikujących się zwierząt (w przypadku pozostałych województw – co najmniej 3 szt.).

6. Zmienić ekoschemat 5.1 uwzględniając w dobrostanie obory uwięziowe.

Celem ekoschematu jest poprawa warunków bytowych zwierząt gospodarskich, co można osiągnąć poprzez wprowadzenie praktyk hodowlanych, które wykraczają poza odpowiednie obowiązkowe normy. W ten sposób zwierzętom zapewnia się możliwość realizowania potrzeb behawioralnych, a tym samym lepsze ich samopoczucie i zdrowie. Zgodnie z przepisami unijnymi, tj. art. 33 ust. 2 rozporządzenia nr 1305/2013: „Płatności z tytułu dobrostanu zwierząt obejmują jedynie te zobowiązania, które wykraczają poza odpowiednie obowiązkowe normy ustanowione zgodnie z tytułem VI rozdział I rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 oraz inne odpowiednie obowiązkowe wymogi. Te odpowiednie wymogi określa się w programie”.

Mając na uwadze powyższe w ramach ekoschematu – dobrostan zwierząt w celu określenia zobowiązań wykraczających poza obowiązkowe normy wprowadzono zobowiązanie utrzymywania bydła, koni i kóz bez uwięzi.

7. Zmienić obowiązek utrzymania 80% okrywy zimowej na gruntach ornych jako warunkowość płatności podstawowej

Obowiązek utrzymania okrywy ochronnej gleby na powierzchni stanowiącej co najmniej 80% gruntów ornych w okresie od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego stanowi wymóg w ramach normy GAEC 6 w warunkowości i jest wynikiem negocjacji z KE, która wnioskuje o wprowadzenie okrywy ochronnej gleby na 100% gruntów ornych - do tej kwestii odniesiono się wyżej, w ramach stanowiska do postulatów Lubelskiej Izby Rolniczej (pkt II.1).

8. Podwyższyć kryterium praktyki na zboczach o nachyleniu do $\geq 20\%$ jako warunkowości płatności podstawowej

Obowiązki dotyczące odpowiedniego sposobu uprawy roli i wykonywania odpowiednich zabiegów chroniących glebę na stokach o nachyleniu $\geq 14\%$ w okresie jesienno-zimowym dotyczą wymogów normy GAEC 5 w ramach warunkowości.

Polska proponowała wprowadzenie do wymogów normy poziomego nachylenia stoków 20% jako dużo bardziej ambitnego w porównaniu z dotychczasowym wymogiem (20°) w ramach normy DKR 5 w zasadzie wzajemnej. Nachylenie stoków $\geq 14\%$ jest wynikiem negocjacji z KE, która dążyła do wprowadzenia obowiązku spełniania normy na stokach już o nachyleniu $\geq 10\%$.

Z wyrazami szacunku

Ryszard

/podpisano

Klauzula informacyjna o zasadach przetwarzania Państwa/Pani/Pana danych osobowych dostępna jest pod adresem:
www.gov.pl/rolnictwo/polityka-przetwarzania-danych-osobowych